

Datum: 31.05.2024

Prva objava:

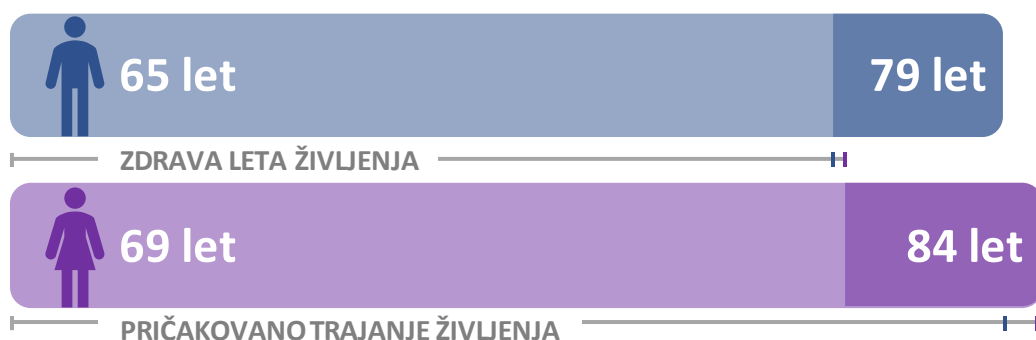
ZDRAVA LETA ŽIVLJENJA 2022

Kratek povzetek

Koliko let zdravega življenja lahko pričakujejo prebivalci Slovenije? Leta 2022 je bilo število zdravih let življenja ob rojstvu ocenjeno na 69 let za ženske in 65 let za moške, kar predstavlja več kot 80 % skupne pričakovane življenjske dobe brez večje oviranosti (81 % za ženske in 83 % za moške).

Strukturni kazalnik Zdrava leta življenja opazuje omejitve posameznika pri običajnih aktivnosti in predstavlja pričakovano trajanje življenja brez oviranosti. Kazalnik podaja odgovor na vprašanje ali se podaljševanje življenjske dobe preživi v dobrem ali v slabem zdravju.

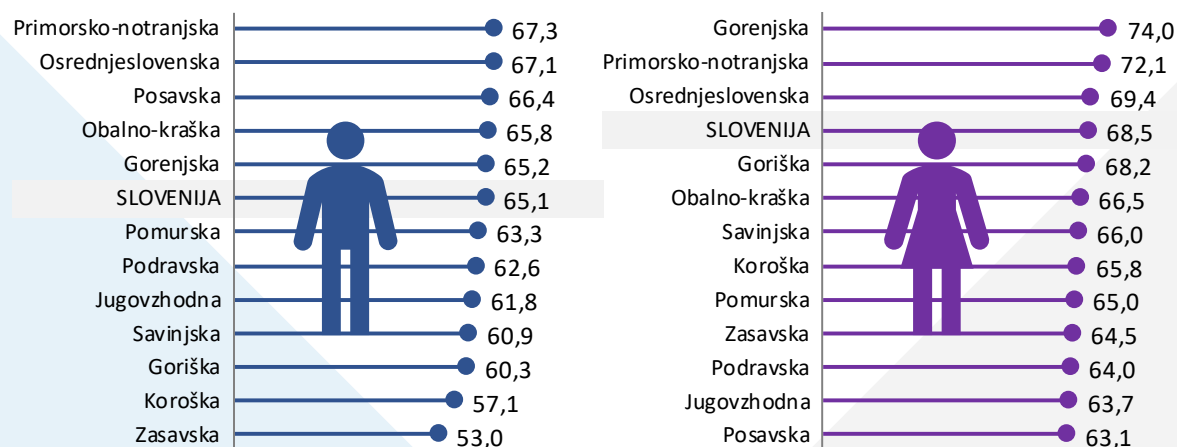
Slika 1: Pričakovano trajanje življenja in zdrava leta življenja, po spolu, Slovenija, 2022

Viri: NIJZ

Dečki rojeni v letu 2022 lahko v povprečju pričakujejo 78 let, deklice rojene v enakem obdobju, pa 84 let življenja.

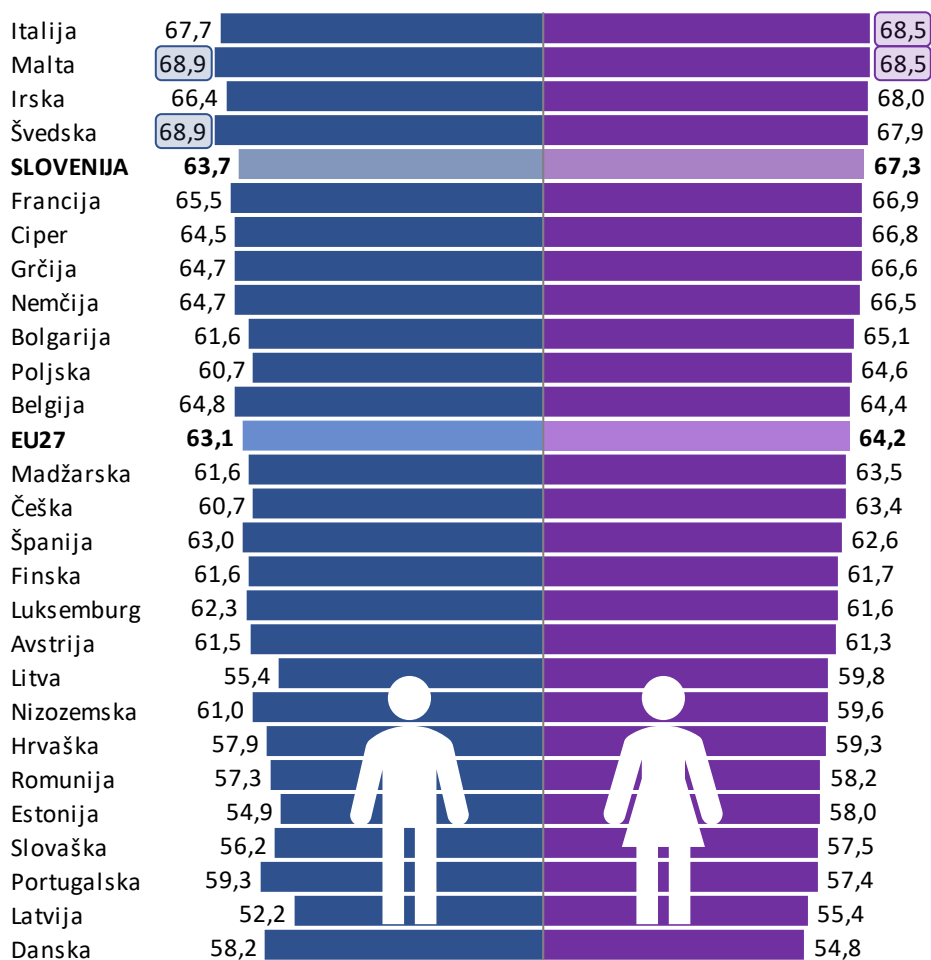
Slika 2: Zdrava leta življenja, po spolu in regijah, Slovenija, 2022

Viri: NIJZ

Pričakovano trajanje življenja brez oviranosti se med regijami zelo razlikuje. Dečki, rojeni v letu 2022, lahko v svoji življenjski dobi pričakujejo najdaljše obdobje življenja brez oviranosti, če prebivajo v primorsko-notranjski regiji. Podobno velja za dekleta, rojena v istem letu, ki prebivajo v gorenjski regiji.

Slika 3: Mednarodno - Zdrava leta življenja, po spolu, Slovenija in države EU, 2021

Viri: Eurostat

Leta 2021 je znašalo povprečno število zdravih let življenja ob rojstvu v državah Evropske unije 64 let za ženske in 63 let za moške. Najdaljše obdobje brez oviranosti lahko pričakujejo prebivalke Italije in Malte (68,5 let) ter prebivalci Malte in Švedske (68,9 let). Število zdravih let življenja ob rojstvu je bilo v 18 državah članicah EU višje pri ženskah kot pri moških, pri čemer je bila razlika med spoloma na splošno razmeroma majhna.

Opis zbirke podatkov ali raziskave

Evropski strukturni kazalnik Zdrava leta življenja (angleško »Healthy Life Years« - HLY) temelji na omejitvah posameznika pri običajnih aktivnostih, in torej predstavlja pričakovano trajanje življenja brez oviranosti (oziroma Pričakovana dolžina življenja brez invalidnosti "Disability-free life expectancy" - DFLE). Kazalnik Zdrava leta življenja ob rojstvu meri število let, za katera lahko oseba ob rojstvu pričakuje preživetje brez oviranosti pri običajnih aktivnostih.

Pričakovano trajanje zdravja se najpogosteje izračunava s pomočjo Sullivanove metode. Sullivanova metoda izračunavanja pričakovanega trajanja zdravja odraža trenutno samoporočano zdravstveno stanje dejanske populacije, prilagojeno glede na stopnje umrljivosti, neodvisno od starostne strukture populacije. V letu 2020 nastopi prelom časovne vrste zaradi spremenjenega vprašanja o samoporočani dolgotrajni oviranosti. Pričakovano trajanje zdravja, izračunano s pomočjo Sullivanove metode, predstavlja število preostalih let ob določeni starosti, katera lahko posameznik pričakuje, da bo preživel v zdravju.

Kazalnik Zdrava leta življenja je v kombinaciji s kazalnikom Pričakovanega trajanja življenja merilo funkcionalnega zdravstvenega stanja populacije. Daljšanje življenjske dobe ni sorazmerno z izboljševanjem zdravstvenega stanja populacije, saj postajajo kronične bolezni, slabotnost in invalidnost vse bolj razširjene zdravstvene tegobe starejših starostnih skupin. Če se leta zdravega življenja povečujejo hitreje, kot je rast pričakovanje življenjske dobe populacije, potem to nakazuje, da ljudje živijo dlje in s tem tudi večji del svojega življenja preživijo brez omejitev oziroma invalidnosti.

Kazalnik je del osnovnega nabora evropskih strukturnih kazalnikov, pomen pa poudarja tudi Lizbonska strategija. Kazalnik se uporablja za:

- spremljanje zdravja kot dejavnika produktivnosti oz. gospodarskega dejavnika,
- upoštevanje kakovosti življenja,
- merjenje zaposljivosti starejših delavcev,
- spremljanje napredka pri dostopnosti, kakovosti in vzdržnosti zdravstvenega varstva.

Pravna podlaga za zbiranje podatkov:

Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (Uradni list RS, št. 65/00, 47/15, 31/18, 152/20 – ZZUOOP, 175/20 – ZIUOPDVE, 203/20 – ZIUPOP DVE, 112/21 – ZNUPZ, 196/21 – ZDOsk, 206/21 – ZDUPŠOP, 141/22 – ZNUNBZ, 18/23 – ZDU-10 in 84/23 – ZDOsk-1)

Uporabne povezave:

- [Podrobnejša metodološka pojasnila](#)
- [NIJZ Podatkovni portal](#)
- [Zdravje v občini](#)
- [Letopis](#)

Podrobnejši podatki o kazalnikih in več informacij se nahaja na [NIJZ podatkovnem portalu](#).